

Ақийда дарслари (192-дарс). Инсон жисмида қандай моддалар бор?

АҚИЙДА
192-ДАРС

ШАЙХ МУҲАММАД СОДИҚ МУҲАММАД ЮСУФ РОҲИМАҲУЛЛОҲНИНГ
«АҚОИД ИЛМИ ВА УНГА БОҒЛИҚ МАСАЛАЛАР» ВА «СУННИЙ АҚИДАЛАР»
КИТОБЛАРИ АСОСИДА БЕРИБ БОРИЛАДИ.
МАВЗУЛАРНИНГ ТЎЛИҚ МАТНИ БИЛАН ТАНИШИШ УЧУН
КИТОБНИНГ ЎЗИГА МУРОЖААТ ЭТИШ ТАВСИЯ ЭТИЛАДИ.

19:00 / 01.08.2022 2711

Аллоҳ таоло Бақара сурасида шундай марҳамат қилади:

نَمَنَّكَ وَرَبِّكَ تَسْأُو بَأْسِي لِبِإِلٰهِ أُوَدِّجَسَفَ مَدَّالْ أُوُدُّجَسَا ةَ كَيْئَالَ مَلَلْ أَنْ لُقْ دِو
نِي رِفْ أَلْ

«Эсла, фаришталарга: «Одамга сажда қилинглар!» дедик, бас, сажда қилдилар, фақат иблисгина бош тортди, мутакаббирлик қилди ва кофирлардан бўлди» (34-оят).

Фаришталарга Одамга сажда қилишни буюриб, Аллоҳ унга улкан мартаба ато этди. Аммо бу сажда ибодат учун эмас, балки Одамни – Аллоҳнинг улуғ ижодини табриклаш маъносида эди.

Аҳли сунна ва жамоа мазҳаби эътиқоди бўйича, набий ва сиддиқлардан бўлган хос башарлар фаришталарнинг хосларидан афзалдир. Шунингдек, иймонли, солиҳ авом одамлар фаришталарнинг авомларидан афзалдир. Бунга оят ва ҳадисдан далил бор.

Баййина сурасидаги қуйидаги оят шу жумладандир:

يَرْبُّلْ أُرِّيْخْ مُمْهَ كَيْئَلْ وُأْتَا حَلْ صِلَا أَوْلَمْ عَوْ أُوْنَمْ أَنْ يَدَّلْ أَنْ

Ушбу оятда инсон аслида тупроқдан қорилган лойдан яратилганига далил келмоқда. Ҳозирги замон илми ҳам инсон танасида тупроқда мавжуд барча моддалар борлигини тасдиқлади.

Бу оятда зикр қилинган ҳолни тафсирчи уламоларимиз икки хил таъвил этганлар:

1. Инсонни Аллоҳ таоло балчиқ-лойдан ясаб туриб, чертса овоз чиқарадиган даражада қаттиқ ҳолга келганидан кейин жон киргизган.
2. Аллоҳ аввал чертса овоз чиқарадиган даражадаги қаттиқ тупроқ – лойни олиб, унга сув аралаштирган, сўнгра ўзгарадиган лой қилиб туриб, ундан одам ясаган.

Нима бўлганда ҳам, инсон лойдан, Аллоҳ таоло томонидан ясалгандир. У аслини унутмаслиги керак.

Аллоҳ таоло Роҳман сурасида:

رَّأَخَفُ الْاِكْلِ اَصْلَ لَصَمَ نَمَ نَاسِنُ اِلَ اَقَلَّخَ

«Инсонни сополга ўхшаш қуриган лойдан яратди», деган (14-оят).

Бу оятда «инсонни» деганда Одам Ато назарда тутиляпти. «Қуриган лой» деб таржима қилган иборамиз оятда «солсол» деб келган. У ҳам лойнинг қотиб, чертса овоз чиқарадиган бўлиб қолган ҳолига айтилади.

Ушбу оятда зикр қилинган ҳолат Аллоҳ таоло Одамни яратишининг турли босқичларидан биридир. Тупроқдан лой қилиниб, уни одам шаклига келтириб, сўнгра руҳ киритилган.

Қуръон таъкидлашича, инсонни йўқдан бор қилган зот уни тупроқдан яратган Аллоҳдир. Ҳозирги замон илми ҳам буни тасдиқламоқда. Илмий тажрибаларда исботланишича, тупроқда қандай моддалар бўлса, инсон жисмида ҳам ўша моддалар бор экан. Тупроқда карбон, кислород, фосфор, азот, калций, хлор, темир, мис, йод, алюмин каби йигирма хил модда бор бўлса, худди шу моддалар инсон жисмида ҳам бор.

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди